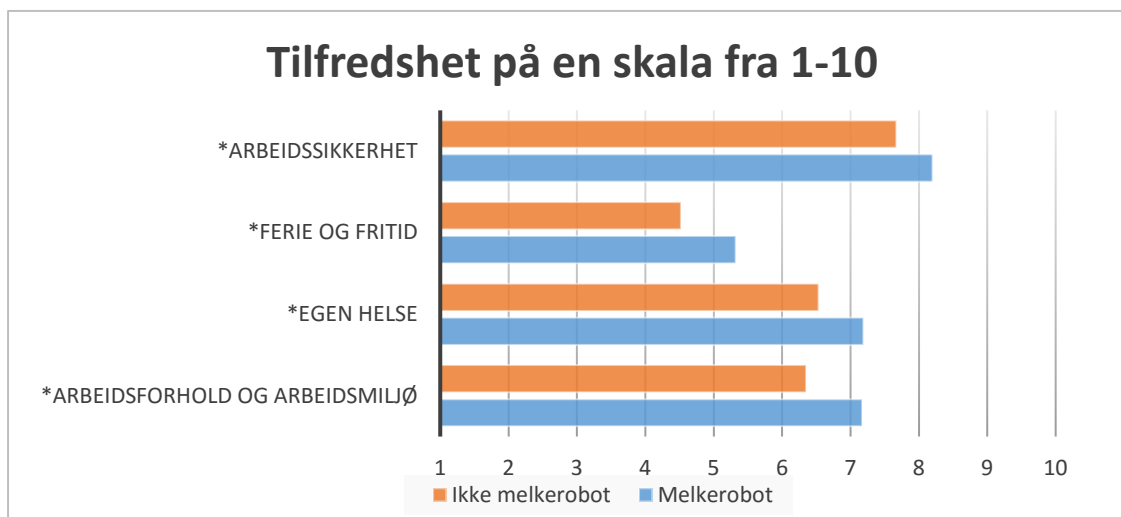

Melkerrobotbønder mer tilfreds med HMS, ferie og fritid

Melkerrobotbønder er mer tilfreds med egen helse, arbeidsmiljø, arbeidssikkerhet, ferie og fritid enn melkebønder uten robot. Det viser tall fra trendundersøkelsen, en nasjonal spørreundersøkelse blant et representativt utvalg norske bønder gjennomført av RURALIS – institutt for rural- og regionalforskning i 2016. Årsaken til forskjellen er nok ikke bare roboten, men det endrede driftsopplegget knyttet til robot og nyinvesteringer i driftsbygning.

Spørsmål: Hvor tilfreds er du med følgende forhold? Merk av på skalaen fra 1 (svært utilfreds) til 10 (svært tilfreds).

Figur 1: Tilfredshet på ulike områder blant melkebønder med og uten melkerobot.

Hva ligger bak tallene?

Figur 1 presenterer bøndenes egne oppfatninger av hvor tilfreds de er med ulike forhold. Selv om dette ikke viser eksakte tall på om melkerobotbøndene faktisk har mer ferie eller har bedre helse er det likevel grunn til å tro at bøndenes egne oppfatninger av dette speiler realiteten for hver enkelt bonde.

Mange ulike faktorer kan være med på å påvirke hvor tilfreds bonden er med ulike forhold, blant annet bondens alder, inntekt, utdanning, arbeidstid, byggeår og standard på driftsbygninger. Det er med andre ord

vanskelig å isolere effekten av melkeroboten. En måte å imøtekomme dette problemet på er å kontrollere for andre variabler, noe som er gjort i denne analysen.

Arbeidsmiljø og arbeidssikkerhet

Melkerrobotbønder er signifikant mer tilfreds med arbeidsforhold/arbeidsmiljø og arbeidssikkerheten på gården, enn bønder som driver melkeproduksjon uten melkerobot. Denne sammenhengen blir imidlertid ikke like tydelig når det kontrolleres for flere faktorer enn bare melkeroboten. Standard på driftsbygget forklarer bedre

variasjonen i grad av tilfredshet med arbeidsmiljø og arbeidssikkerhet enn det melkeroboten gjør. Dette presiserer at det ikke bare er roboten i seg selv som skaper endringer i bondens arbeidshverdag, men omleggingen av driften i sin helhet til en melkerobot-drift, slik at også driftsbygninger kan være viktige for å forklare forskjellene vi ser mellom melkerobotbønder og bønder uten melkerobot.

I tillegg viser analysen at det er flere med melkerobot som oppgir at de anser driftsbygningene sine som å ha «meget god» standard enn bønder uten robot. Ut i fra dette kan det være grunn til å anta at bønder som anser standarden på gården som god, inkluderer melkeroboten i denne vurderingen. På denne måten kan variablene inngå i hverandre og måle noe av det samme. Tallene viser at både det å ha melkerobot og god standard på driftsbygningene har positiv effekt på opplevelsen av arbeidssikkerhet og arbeidsmiljøet på gården.

Egen helse, ferie og fritid

Undersøkelsen viser at melkerobotbønder er mer tilfreds med egen helse enn bønder uten melkerobot. I tillegg kommer det frem at melkerobotbønder ofte er yngre enn bønder uten melkerobot. Da kan man tenke seg at dette henger sammen med vurdering av egen helse, men analysen viser at alder ikke kan forklare bort effekten av at man driver melkeproduksjon med melkerobot.

Likevel er det også her vanskelig å isolere effekten av melkerobot helt, da vi lite trolig kan si at det er melkeroboten i seg selv som gir bøndene bedre helse. En delforklaring kan være at de som satser på melkerobot er en gruppe som generelt har bedre helse, altså at

de som har investert i melkerobot ikke hadde gjort dette om de hadde hatt dårlig helse.

Videre viser analysen at melkerobotbønder er signifikant mer tilfreds med ferie og fritid enn bønder uten melkerobot. Her spiller imidlertid også inntektsnivået inn. Ut ifra dette er det ikke sikkert melkerobotbønder er mer tilfreds med ferie og fritid enn andre bønder, men at forskjellen heller er knyttet til inntektsnivå. Men at melkerobotbønder i tillegg er mer fornøyd med inntekten sin, gjør at det også i dette tilfellet kan være en indirekte sammenheng mellom melkerobot og hvor tilfreds man er med ferie og fritid.

Funnene i denne undersøkelsen gir inntrykk av at melkerobotbønder er mer tilfreds med HMS, ferie og fritid, enn melkebønder uten robot. Analysen viser i tillegg at bildet er kompleks, og at man ikke enkelt kan isolere effekten av melkerobot, men at den er en av faktorene som påvirker hvordan bonden opplever arbeidshverdagen og livet som bonde.

Kontaktpersoner:

Egil Petter Stræte,
Seniorforsker ved
RURALIS - Institutt for rural-
og regionalforskning
+47 73 82 01 77

egil.p.strate@ruralis.no

Renate Marie Butli Hårstad,
Forskningsassistent ved
RURALIS - Institutt for rural-
og regionalforskning
+47 73 82 01 79

renate.harstad@ruralis.no

Fakta om Trender i norsk landbruk

Trender i norsk landbruk (Trendundersøkelsen) er en spørreundersøkelse blant norske gårdbrukere som gjennomføres av Ruralis hvert annet år siden 2002. Gjennomsnittlig antall respondenter per år er 1695. Undersøkelsen er i sin helhet finansiert av Ruralis og er en del av den strategiske instituttsatsingen (SIS) «Landbruk og bønder i endring – mellom økonomi, politiske skift og grønne trender».

RURALIS - Institutt for rural – og regionalforskning
Universitetscenteret Dragvoll, N-7491 Trondheim
Besøksadresse: Idrettsbygget, Loholt allé 81
Telefon: 73 82 01 60
www.ruralis.no